

Professor Dr. med. Istvan Szelenyi
Facharzt für Pharmakologie und Toxikologie

Händelstraße 31
D-90571 Schwaig

26.05.1997

Brückner Ákos
Plébános Úrnak
József Attila Gimnázium
Villányi ut 27
H-1114 Budapest

Igen tisztelt Brückner Plébános Úr,

néhány nappal jutott tudomásomra, hogy Vasbányai Ferenc további foglalkoztatására az Ön által vezetett, néhai József Attila gimnázium nem tart igényt. Ez a hír, őszintén megmondván, mert én, sajnós, világéletemben őszinte és véleményet nyíltan kinyilvánító ember voltam és vagyok, nagyon meglepett és meg is rázott. A nyugati demokráciában megtanultam, hogy állampolgárok egyik joga, hatóságok döntéseinek hátterét, okait megtudakolni, esetleg kritizálni. Különösen vonatkozik ez, legalábbis Németországban, az oktatásra. Feleségem gimnáziumi tanárnő. Így valamelyest ismerem az itteni "jogokat". Gondolom, szülőházamban is demokrácia van manapság. Emellett van néhány személyes okom is, hogy tisztelettel megkérdezzem Önt, milyen okok vezették döntéséhez, Vasbányai eltávolításához jövőendő tantestületéből. Ha nem is vagyok ma magyar állampolgár és szülő, akinek gyermeke az Ön gimnáziumába jár, mint régi ciszteres diák és a JAG öregdiákja bátorkodtam ezen levél megírására. Szerény személyem azon a véleményen van, egy felekezeti gimnáziumnak világi életre is kell nevelni diákjait, mint ezt 1947 előtt tették a ciszterek olyan tanárok segítségével, mint például Janson Vili bácsi. Egy másik esemény, ami néhány évvel ezelőtt az Ön plébániaja és személyem között történt meg, pedig szinte kényszerít engem, hogy ezen ügyben feltétlenül Önhöz forduljak.

1947-ben, mint az utolsó kisember a cisztereknek, Gärtner Klári néni és Brisits Frigyes, aki rendszeresen bejárt a kis töpörtyűkhöz, áldó kezei alatt lett belőlem egy értelmes kis Ember. A következő osztályt a Margitban végeztem, mert hát "ateista" szüleim, amíg lehetett, nem a Váli utcai vagy a Bartók Béla uti általános iskolákat

preferáltak. 1955-ben kerültem a József Attila Gimnáziumba. Eredményeim alapján mehettem volna más gimnáziumba is. De én a régi ciszter gimnáziumot választottam, meg azzal a hátránnyal is, hogy orosztagozatos osztályba dugtak be. Nosztalgia? Nem. Lenyeltem a békát, mert tudtam, hogy azt a nyelvet ugyanis csak "márról holnapra" fogom tanulni. Így is lett. Jeles orosz érettségim plus a kötelező orosz tanulás az egyetemen (szigorlattal) ahhoz vezetett, hogy 1968-ban Moszkvában tanulmányutam során angol tolmácsnőt kaptam. 1959-ben érettségiztem abban az osztályban, melynek Tarczal Béla volt az osztályfőnöke. Ő magyart és Magyarorságot tanított. Vasbányai egyébként történelmet és Magyarorságot tanított nekünk. Ha lehet(szabad?) tanár és diák közötti barátságról beszélni, akkor mindketten engem és még néhány diákot nemcsak diáknak, hanem barátoknak is tekintettek. Jómagam 1972-ben elhagytam szülőhazámat. Németországban települtem le, mert nagyszüleim német származásúak voltak, bár a múlt század végétől Magyarországon éltek. Édesapám a német nevünket 1933-ban, és nem 1952-ben, magyarosította. Nem kellett volna ezt megtennie. Talán igazi magyar emberré vált? Tudtommal Vasbányai is magyarosított. Németországban lett volna lehetőségem a régi német családi név visszavételére. Tisztelt Plébános Ur, mint láthatja, még a keresztnévemet sem németesítettem. Bár nem a név teszi az embert, de én otthon is, meg itt is büszke vagyok magyar nevemre. Magyar nevem ellenére azért Németországban is vittem valamire, mert ezzel a névvel is sikerült az erlangeni egyetemen professzori kinevezést szereznem. Miután második hazámban is lettem valaki, úgy gondolom, mint a ciszterések utolsó kisdiákja és a JAG öregdiákja talán volna jogom döntésének okait meg tudni, hiszen, mint említettem, Vasbányai Ferencet, mint oktatót, mint tanárt olyan embernek ismertem, akire minden tantestület büszke lehetne. Meggyőződésem, hogy régi, 1947 előtti Szent Imre gimnázium tantestületében is örömmel foglalkoztatták volna. Úgy látszik az idők változásával, a szellem is változik vagy talán már meg is változott.

Van a dolognak azonban egy másik oldala is, ami engem szinte kényszerít, hogy Önhöz forduljak és tisztelettel megkérdezzem, milyen okok miatt nem hajlandó a cisztercita rend Vasbányait a továbbiakban az új tantestületben foglalkoztatni, lemond kiváló tanítói-pedagógusi képességeiről (sic!). Ez pedig egy 1993-ban történt rövid német nyelven folytatott levélváltásunkon alapszik. Az Ön németnyelvű válaszlevelének stílusával, elnézést kérek, még Goethe is nehezen tudná felvenni a versenyt. Lelekileg megdöbbenő különbséget kellett megállapítanom a hívők otthoni és itteni bánásmódja között. Mert, tisztelt Plébános Ur, én hívő vagyok. Óriási különbséget láttam a papok, a plébánia munkatársainak magatartásában. Röviddel Édesanyám temetése előtt kellett, sajnos, anyosomat Németországban is utolsó útjára kísélni. Anyosom esetében minden a család kívánsága szerint történt, még a pap búcsuztatója is, mind a templomban, mind a temetőben. A tisztelendő ur elbucsuzott minden hozzátartozótól, beleértve engem, a vejet is. A Szent Imre Plébániában engem ugyan hosszasan kikerdezték mind Anyám, mind Apám jellemeről, de aztán úgy a temetőben, mind a templomban gyakorlatilag semmit sem mondtak róluk. A temetőben drága jó Apámat "elfeledte" a pap, pedig őt is temette. Hogy nekem nem kondolált, hát azt a jó Isten neki talán meg fogja bocsátani, én nem. A templomban nem tudom mióta szabad egy papnak jeans-nadrágban és Adidas-tornacipőben halotti misét mondani. Gondolom, Ön már akkor a plébánia vezetője volt. Remélem, a tisztelendő ur azóta nem jár jeansben és tornacipőben misézni. Én, tisztelt Plébános Ur, tanítok az egyetemen, de még egyszer sem jelentem meg jeansben és tornacipőben, pedig én világi dolgokról tartom előadásaimat. Szabadidőmben viszont én is szívesen járok ilyen "cuccban". Gondolom, hogy az Ön által vezetett gimnáziumban sem mehet egy tanár jeansben és tornacipőben

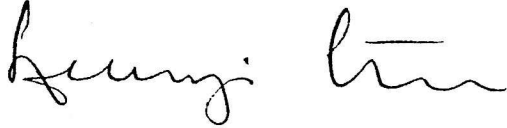
órát adni. Ha igen, akkor én talán meg túl konzervatív vagyok. Az akkori idők szervezési nehézségeit megértem. A papok magatartását, a plébánia szerepét nem. Nem baj, lezártuk. De, elnézést, a tövis megmaradt. Ha Pesten voltam, még Kádár rendszere alatt is, mindig jó érzéssel mentem be a templomba imádkozni. Anyám temetése óta is bemegyek, csak egy kis mellékizzel.

Szorongó szívvel nézem a katolikus egyház fejlődését, itt is, meg ott is. Szűkebb környezetemben látom, mit jelent, ha egy pap a közönség nyelvén beszél, a közönség érdekeit képviseli. Abban a kisvárosban, ahol lakom, annak a papnak, aki fiamat keresztelte, annak a miséjére "özönlött a nép". Utódjához már nem megyek el. Ő tanulhatna még nagyon sok emberséget, hívőkkel való bánásmódot a bayreuthi püspök urtól. Manapság, amikor, legalábbis Németországban a katolikus egyházat nagyon sokan és biztosan nemcsak az adó miatt elhagyják, rendkívül fontosnak tartom, hogyan is bánik az egyház saját embereivel, alkalmazottaival, például tanáraival és a hívőkkel. Csak mellékesem jegyezném meg, hogy néhai anyosom felekezeti gimnáziumban tanított. Szülőházamban most újraéled, újjá szerveződik a katolikus egyház és vele együtt a rendek keze alá kerülő oktatás. Nem tudom, hogy ilyen körülmények között, helyes-e a régi emberek tapasztalatáról, tudásáról lemondani. Még politikai rendszerváltozások esetében sem dobták ki azokat az embereket, akik szakmailag kiválóak, politikailag "tiszták" voltak. Plébános Ur, sok keletnémet egyetem u.n. "Abwicklung"-ját végigéltem. Ismerem, kit miért tartottak meg vagy bocsátottak el. Vasbányai még a legszigorubb egyetemi törvény szerinti "Abwicklung" után is megmaradt volna, mert politikailag ellenzéki volt, szakmailag pedig magasan a többi tanár fellett állt. Nem hiszem, hogy a régi vagy az új generációban talál olyan embereket, mint Tarcál Bélát, Vasbányai Ferencet, Laky Pétert, Janson Vilmost. Ezek közül Önnek sajnos már csak Vasbányai maradt meg. Elbocsátását csak úgy tudom értelmezni, hogy a gimnázium új vezetőségének nincs szüksége igazi Magyar pedagógusokra. Ő Janson Vili bácsi elmenetele után vette át osztályunkat és az akkor meg fiatal tanár minket Vili bácsi szellemében (sic!) nevelt tovább, még akkor is, ha az az időszak azért a legkeményebb korszaka volt a Kádár-rendszernek. Tarcál és Laky kivételével egyetlen tanárunk sem merte megtenni azt, hogy minket Magyar-ságra, Emberségre neveljen. Mi jellemezte ezt az Embert, Vasbányait a diák szemzőgéből nézve? Tanáraink közül ő volt az egyetlen, aki kiállt a Diákért, az Embertért. Meg Fiala, Ferenczi és más elvtársakkal szemben is. Sok embert ismerek, akik Vasbányai keze alatt nőttek fel. Nagyreszükből Ember lett. Meg a suhanyok is meg-Emberesedtek, mert az a nevelés, ami teljesen független volt a politikai irányzattól és Vasbányai e fölött állt, talán ignorálta is, Embert nevelt mindnyájunkból. Brückner Aba nekem osztálytársam volt. Nem tudom, Aba rokona-e Önnek. Ha igen, kérdezze meg őt is a régi világról, Tarcálról, Lakyról, Vasbányai történelem óráiról. Magam is kíváncsi lennék, hogy Aba hogyan is látja régi tanárainkat. Meglepődnék, ha véleményeink Vasbányai tanári, szakmai, nevelési képességeit illetően különböznének.

Tisztelettel kérem, Plébános Ur, gondolja át mégegyszer döntését. Egy felekezeti iskolának is olyan tanárookra, tantestületi tagokra van szüksége, akik Embert nevelnek a diákokból. Olyan embert, akinek gerince is van. Ilyenre szerintem áldott Brisits atya szellemében a mai tantestületéből egyedül Vasbányai lenne képes. Az évek száma nem játszhat ebben szerepet. A német miniszterelnök csak 67 éves és mégis tovább fog (remélhetőleg) kormányozni. Pápánk sem 50 éves és mégis képes arra, hogy egyházunkat vezesse. Ezért is gondolom, hogy egy új gimnáziumi vezetés feladata a régi tantestületből azokat megtartani, akik képesek arra, hogy Embereket neveljenek a diákokból. Önnek, tisztelt Plébános Ur, olyan emberekre lenne szüksége, akik őszinték, kiállnak az Igazság mellett, és kiálltak az Igazság mellett, akkor is,

amikor ezt az Igazságot, a Kereszténységet, a Magyarságot üldözték. Öszinten kívánnám Önnek, hogy mai tantestületében olyan Emberei lennének, mint Janson, Tarcál, Laky. Vasbányai az utolsó mohikán. Én nem távolítanám el kora miatt, mert nem tudom, ki fogja diákokat az új Szent Imre gimnáziumban Magyarságra, Emberségre, Igazságoságra, Öszinteségre nevelni.

Öszinte tisztelettel

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Szelenyi Istvan', with a stylized, cursive script.

Prof. Dr. Szelenyi Istvan

PS: Lehet, hogy irott magyarságom már nem olyan kiváló, mint 1972-ben volt, de már lassan több, mint 25 éve Németországban élek. Helyesírási hibáimért is elnézését kérem. Viszont fiam (15 éves) magyar anyanyelvű (négy éves koráig csak magyarul beszélt, még a német szomszédokkal is!) és még ma is kiválóan beszél magyarul, annak ellenére, hogy német iskolákban járt és jár.

Brückner Ákos Előd O.Cist.

1118 Budapest, Himfy u. 9.

— (06(1)1 665 886 FAX: 06(1)1 658 144 —

Igen tisztelt Professzor Ur!

Köszönöm baráti közvetlenségü és nagy bizalomról tanuskodó levelét.

Áttanulmányoztam hosszú irását, két nehézséget. Méltatlan temetői szolgálatunkat sajnálom. Utólag is levétetem Kollégám lábáról a nem megfelelő cipőt. Sajnos, az értékrendek nagyon összekeveredtek nálunk. Annál inkább örülök, hogy mai szűkebb hazájában olyan példás az egyház szolgálata!

Az iskolai problémák mögött több éves, mérhetetlen időt és energiát felőrlő folyamat áll. Személyesen szívesen megvilágítom alkalomadtán a háttereket és a tényeket, amelyek hiányában valóban nehezen lehet megérteni az itteni helyzetet olyan rendezett világból, amelyben Professzor Ur most él. Vassónyai tanár urat elfogult tisztelettel tisztелеm és szeretem, és új lehetőségeket keres-tem számára.

Öcsém szeretettel köszönti Professzor Urat.

Magam is további eredményes munkájához kívánok jó egészséget!

Bp. 1997. jun. 12.

Brückner Ákos

B. az új lehetőség ez volt:

„Ha megszövegezték, egy keresztényi állást fogok ajánlani neked...”